

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0421U102781

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 01-06-2021

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Громова Ольга Володимирівна

2. Hromova Olha V.

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 09.00.05

Назва наукової спеціальності: Історія філософії

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 14-05-2021

Спеціальність за освітою: Біохімія

Місце роботи здобувача: ТОВ "Компанія "Рішення для брендів"

Код за ЄДРПОУ: 41785806

Місцезнаходження: вул.Січових Стрільців, буд.17, кв.4, м. Дніпро, Дніпровський р-н., Дніпропетровська обл., 49044, Україна

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 08.051.11

Повне найменування юридичної особи: Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Код за ЄДРПОУ: 02066747

Місцезнаходження: проспект Гагаріна, буд. 72, м. Дніпро, Дніпровський р-н., Дніпропетровська обл., 49010, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Код за ЄДРПОУ: 02066747

Місцезнаходження: проспект Гагаріна, буд. 72, м. Дніпро, Дніпровський р-н., Дніпропетровська обл., 49010, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 02.91

Тема дисертації:

1. Самотність як феномен в екзистенціальному і психоаналітичному дискурсі XX ст.
2. Loneliness as a phenomenon in existential and psychoanalytical discourse of the XX century

Реферат:

1. Метою дисертації є історико-філософське переосмислення і розкриття онтологічних аспектів феномену самотності в екзистенціальній і психоаналітичній парадигмі в західноєвропейській філософській думці XX століття. Об'єкт дослідження – феномен самотності проявлений в сучасних філософських системах в контексті історико-філософських вчень. Предмет дослідження – сутність і особливості феномена самотності в екзистенціальному і психоаналітичному дискурсах XX ст., реконструйовані в єдності онтологічного, феноменологічного і психоаналітичного аспектів. Методи дослідження. Теоретико-методологічне обґрунтування дослідження феномену самотності було проведено в двох напрямках: історико-філософському і проблемно-предметному. У роботі використана методологія, яка ґрунтується на

феноменологічної парадигмі. Застосовані феноменологічний метод, метод редукції, герменевтичний метод, структурно-функціональний метод, що традиційно застосовуються при дослідженні загальносистемних проявів. Діалектичний метод допоміг виявити різноманітні аспекти феномену самотності в концепціях ХХ ст., показати, як відбувається процес смислової реконструкції феномену. Принцип історизму застосований у підборі прикладів і обґрунтувань для створення адекватних висновків. Компаративний інструментарій був використаний у якості аналітичної процедури, яка дозволила порівняти різні дискурси – екзистенціальний і психоаналітичний. Наукова новизна дисертаційного дослідження. Наукова новизна отриманих результатів полягає в концептуалізації та обґрунтуванні дослідницьких меж змістовного поля феномену самотності в історико-філософському дискурсі, що дозволяє запропонувати нову модель дослідження цього феномену. Це знайшло відображення у науково встановлених положеннях, які розкривають теоретико-практичне значення і наукову новизну дисертаційного дослідження. Вперше: – встановлено, що узагальнений категоріальний і понятійний апарат класичної філософії не дає можливості повністю розкрити сутність концепту «самотність» і що тільки в екзистенціальних формах фундаментальної онтології цей концепт здобуває свій справжній смисл, який узагальнено може бути сформульований за допомогою поняття «екзистенціальна самотність»; у зв'язку із цим проаналізований глибинний смисл поняття «екзистенціальна самотність» у контексті екзистенціального й психоаналітичного дискурсів, які найбільш точно розкривають антропологічний смисл цього поняття в неklasичній філософії; – завдяки порівняльному дослідженню екзистенціального й психоаналітичного дискурсів вдалося з'ясувати глибинний (за М. Гайдеггером) смисл феномена «екзистенціальна самотність» та ввести термін «деструктуризація самотністю», який показує внутрішній процес саморуйнування людини, що представляє собою самовідчуження екзистенції й відрив людини від автентичного її дійсної природі буття; у такому підході введений термін «деструктуризуюча самотність» і проаналізовано його зміст і рецепції у філософії і культурі ХХ ст.; показано деструктивний вплив екзистенціальної самотності на світовідчуження й усвідомлення особистістю себе, руйнування духовного ландшафту особистості; – доведено, що концепт «самотність» в ХХ ст. може бути описаний як один із ключових екзистенціалів; прояснення сутності феномену деструктуризуючої самотності у різних типах психоаналітичного дискурсу показало, що деструктуризація самотністю створює небезпеку втрати ідентичності, провокуючи стани, у яких «Я» витісняється (тобто спочатку формується гостре переживання самотності, ізоляція й відчуження, а потім – неадекватне відновлення здатності до адаптації у зовнішньому світі в якості «помилкового Я»); виявлено, що важка форма деструктуризуючої самотності фактично, означає безлад, порожнечу, смерть; – проведені компаративний аналіз міфів про самотність у контексті психоаналітичних теорій та реконструкція міфологічних засад концепції самотності в К. Г. Юнга та А. Камю в контексті екзистенціальних філософських течій ХХ ст., що дозволило сформулювати сутність сприйняття античного *Nemo solus* як суб'єкта, пов'язаного з проблемами екзистенціального аналізу самотності (на прикладі таких класичних героїв, як Едіп, Прометей, Сізіф та ін.); – показано, що більшість робіт представника психоаналітичної філософії Е. Фромма відрізняється особливою екзистенціальною увагою до феномену самотності; у такому підході виявлена подібність його уявлень про сутність поняття «екзистенціальна самотність» з поглядами неофрейдистів; встановлено, що самотність визначається в них як складний комплекс явищ, які деструктуризують особистість; у такому контексті проаналізована оригінальна позиція Ф. Фромма-Райхман і виявлено, що поняття «самотність» у філософсько-психоаналітичній парадигмі має особливе значення для розуміння феномена деструктуризуючої самотності. Сфера – навчальний процес.

2. The dissertation work is aimed at studying loneliness in the diversity of all its forms, in the ambiguity that was reflected in the philosophical thought of the 19th - 20th centuries. The study examines existential and psychoanalytic discourse aimed at studying both empirical and ontological models of loneliness, as well as its conceptual prerequisites. The relevance of the topic is due to the fact that awareness of the depth of the problem caused by the experience of existential loneliness is becoming one of the most important topics of our time. In ontological terms, loneliness appears as a horizon of human life that creates its meaning, but at the same time is one of the most acutely experienced and always relevant problems of existence. We can talk about the totality of manifestations of loneliness, because the number of people who experience its destructive effects, only increases

every year. Thanks to a comparative study of existential and psychoanalytic discourse, it was possible to clarify the deep (according to M. Heidegger) meaning of the phenomenon of "existential loneliness" and introduce the term "destructuring by loneliness", which shows the internal process of human self-destruction, represents the self-alienation of existence and the separation of a person from its authentic nature of being; in this approach, the term "destructuring loneliness" is introduced and its content and reception in philosophy and culture of the twentieth century are analyzed; the destructive influence of existential loneliness on the perception of the world and self-awareness, the destruction of the spiritual landscape of the personality are shown. It is proved that the concept of "loneliness" in the twentieth century can be described as one of the key existentials; clarification of the essence of the phenomenon of destructuring loneliness in different types of psychoanalytic discourse showed that destructuring by loneliness creates a danger of loss of identity, provoking states in which the "I" is repressed (that is, first, an acute experience of loneliness, isolation and alienation is formed, and then - inadequate restoration of the ability to adapt in the outside world as a "false I"); found that a severe form of destructuring loneliness factually means disorder, emptiness, death. A comparative analysis of the myths about loneliness in the context of psychoanalytic theories is conducted and the reconstruction of the mythological foundations of the concept of loneliness in the works of C. Jung and A. Camus in the context of existential philosophical trends of the twentieth century is carried out, which allowed to formulate the essence of the perception of the ancient Homo solus as a subject associated with the problems of existential analysis of loneliness. It is shown that most of the works of E. Fromm, a representative of psychoanalytic philosophy, are distinguished by special existential attention to the phenomenon of loneliness; this approach revealed the similarity of his ideas about the essence of the concept of "existential loneliness" with the views of the neo-Freudians; it is found that they define loneliness as a complex of phenomena that destruct the personality; in this context, the original position of F. Fromm-Reichman is analyzed and it is revealed that the concept of "loneliness" in the philosophical and psychoanalytic paradigm is of particular importance for understanding the phenomenon of destructuring loneliness. At the same time, a person experiences severe existential and mental states that border on insanity. The state of forced loneliness against one's will has become one's way of life, encourages a person to rethink the existential foundations of being, to recognize the inevitability of loneliness as an existential. Self-understanding, accompanied by another phenomenological perception of the world, represents a kind of splitting, duality, since a person is somehow forced to "double" himself, artificially "overcome" loneliness, creating an illusory Other. Sphere is the educational process.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Окороков Віктор Брониславович
2. Okorokov Viktor Bronyslavovych

Кваліфікація: д.філос.н., 09.00.05**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:****Код за ЄДРПОУ:****Місцезнаходження:****Форма власності:****Сфера управління:****Ідентифікатор ROR:** Не застосовується**VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів****Офіційні опоненти****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Гнатенко Петро Іванович
2. Gnatenko Petro Ivanovych

Кваліфікація: д. філос. н., 09.00.05**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:****Код за ЄДРПОУ:****Місцезнаходження:****Форма власності:****Сфера управління:****Ідентифікатор ROR:** Не застосовується**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Дойчик Максим Вікторович
2. Doichyk Maksym V.

Кваліфікація: д. філос. н., 09.00.05**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:**

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кулик Олександр Вікторович

2. Kulyk Oleksandr Viktorovych

Кваліфікація: д. філос. н., 09.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шевцов Сергій Вікторович

2. Shevtsov Sergii V.

Кваліфікація: д.філос.н., 09.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Павлова Тетяна Сергіївна

2. Pavlova Tetiana S.

